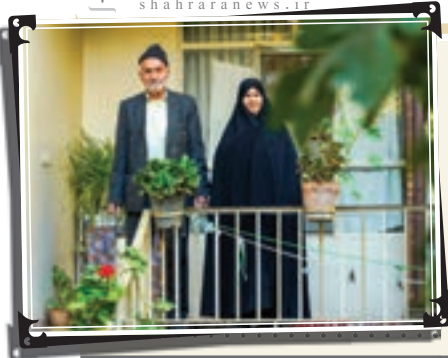

زندگی در نبود آب لوله‌کشی به روایت عذرا موشانی، ساکن قدیمی محله وحید

از شیرهای فشاری تا قنات تلگرد

کارها آن هم توی فصل تابستان، سخت نبود. تا برگردم خانه، مادرشوهرم خدا بیامرز، بچه‌ها را نگه داشته بود و ناهار را روی اجاق بار گذاشته بود. نان را هم همیشه خودش می‌پخت توی تنوری که گوشه حیاط بود. شوهرم یک نیسان، شاخه آورده بود، هم برای تنور، هم برای کرسی، هوا داشت کم‌کم سرد می‌شد.»

● حمام‌های متروک

هوا هنوز کاملاً سرد نشده بود که صاحب حمام عمومی حسینی، خدمتی تازه به مردم محله وحید کرد تا خانم‌های محله از رفتن تا سر قنات در هوای سرد، راحت شوند: «حمام می‌افتاد روبه روی وحید ۱۵، همان جایی که الان شده است فروشگاه زنجیره‌ای. پانصد متر حمام بود، دو ممر، یک سالن زنانه، یک سالن مردانه. صاحبش یک شیر آب گذاشت بیرون حمام و بعد از آن، دیگر لازم نبود برویم قنات.»

آن طور که بانوی محله وحید می‌گوید، بقایای متروکه حمام حسینی تا همین هفت هشت سال پیش پابرجا بود و در نهایت، به سرنوشت دیگر حمام‌های عمومی در این محدوده دچار شد؛ یعنی قطعه قطعه شدن زمین وسیع آن برای ساخت وساز واحدهای مسکونی و تجاری: «هنوز جنگ شروع نشده بود که آب لوله‌کشی به میلان مادر وحید ۱۵ آمد. کم‌کم خانه‌ها حمام دار شدند و حمام‌های عمومی از سکه افتادند؛ از حمام عمومی حاج تقی بگیر که می‌افتاد پشت بیمارستان امام حسین (ع) در محله طلاب تا حمام نمره‌ای فکور که به آن دولتشاهی هم می‌گفتند و آخر خیابان میثم بود، جای مدرسه ابو مسلم.»

رخت و لباسشان، از آن استفاده می‌کردند: «دور تا دور فشاری، همیشه خدا شلوغ بود. باید صف می‌ایستادی تا نوبت بشود. بهتر این بود که بروم سر قناتی که می‌افتاد اول تلگرد. جایی که حالا شده است بوستان بسیج.»

● رخت‌شویی در قنات تلگرد

بچه‌های قد و نیم‌قدی که بودند نشان به خانواده‌های قدیمی، معنی می‌داد به اضافه زندگی‌های جمعی در کنار خانواده همسر. باعث شده بود رفت و آمد خانم موشانی و دیگر بانوان محله وحید تا قنات تلگرد، برای شستن رخت‌های چرک و فرش هایشان، گاهی به دو بار در هفته هم برسد: «از خانه ماما قنات، نیم ساعتی پیاده روی داشت. لباس‌ها را می‌گذاشتم توی لگن آهنی و می‌رفتم تلگرد. دختر روستا بودم و انجام این

فرزانه شهامت شیر آب را باز می‌کند تا لیوان دسته‌داری را که در آن برایمان چای ریخته بود، بشوید. بعد هم سری به کتری روی اجاق گاز می‌زند و شعله زیرش را کم می‌کند تا آرام‌تر بجوشد. هوای خانه عذرا موشانی، در سرمای خشک پاییزی، به مدد بخاری قدیمی گوشه هال، گرمایی دلچسب دارد. هیچ‌کدام از این داشته‌ها برای او تکراری نشده است و هنوز هم بالذت و سپاس، درباره تک‌تکشان صحبت می‌کند. شاید چون خاطرات او اسطوره ۵۰ ساله را به خوبی به یاد می‌آورد: زمانی که از نیشابور و روستای کوشان (موشان)، تازه به محله وحید نقل مکان کرده بود و از امکانات امروز محله، خبری نبود.

● از کوشان تا دریا

تا همین یک ماه پیش، خبر نداشت که چند ساله است. گذرش که به بیمارستان افتاد و روی تابلو بالای تختش، اسم وفامیل و عدد ۷۲ را دید، فهمید که از خدا ۷۲ سال عمر گرفته است. پنجاه سال پیش، با زندگی روستا، خدا حافظی کرد و به خانه نوسازی آمد که شوهرش در یکی از فرعی‌های خیابان دریا (وحید) ساخته بود: «وقتی آمدیم اینجا، توی میلان خاکی مان، تک و توک خانه‌هایی بودند. آب لوله‌کشی فقط به خانه‌های راسته دریا آمده بود و بیشتر اهالی که ما هم جزو شویم، باید جور دیگری کارهایمان را رتق و فتق می‌کردیم.» او از شیرهای اهرمی قدیمی معروف به «فشاری» می‌گوید که سر هر چهارراه نصب شده بود و مردم برای پرکردن ظرف‌های آب یا شستن

طرح «دوشنبه‌های حقوقی» هر هفته در دفتر تسهیلگری منطقه ۳ برگزار می‌شود

حمایت از خانواده‌ها با مشاوره رایگان

عیدگاه

● تکیه‌گاهی برای اهالی محله

معصومه توحیدی، عضو شورای اجتماعی محله بهمن و کارشناس اجتماعی دفتر توسعه و تسهیلگری، در توصیف طرح «دوشنبه‌های حقوقی»، آن را تکیه‌گاهی برای ساکنان محلات می‌داند: خدمتی رایگان که برای بسیاری از مردمی که توان پرداخت هزینه‌های مشاوره را ندارند، فرصتی ارزشمند به شمار می‌رود. به گفته او، هرچند در مرکز شهر نیز امکان دریافت وکیل رایگان فراهم است، نزدیکی دفاتر تسهیلگری به زندگی روزمره مردم مزیتی مهم دارد: «مراجعه به این دفتر برای اهالی محله آسان تر است و می‌توانند ادامه امور حقوقی خود را در همین نزدیکی پیگیری کنند.»

توحیدی درباره میزان استقبال شهروندان از توضیح می‌دهد: به دلیل محدود بودن اطلاع‌رسانی، هنوز تعداد مراجعه‌کنندگان زیاد نیست، اما تصمیم داریم با استمرار طرح و گسترده‌تر شدن اطلاع‌رسانی، دسترسی مردم را افزایش دهیم.

به گفته او معمولاً بانوان محله بیشتر برای موضوعات خانوادگی مانند طلاق و مهریه، درخواست راهنمایی و مشاوره دارند. آقایان نیز اغلب درباره ملک، زمین، اختلافات و گاهی موارد سرقت مشاوره می‌گیرند.

می‌شود یا فرد را به مراجع قانونی مرتبط از جمله شورای حل اختلاف ارجاع می‌دهند.

مسئول دفتر تسهیلگری تأکید می‌کند که این طرح برای عموم مردم است و رایگان بودن مشاوره‌ها مشوق مهمی برای استفاده بسیاری از ساکنان از آن است: «بخش شایان توجهی از اهالی از طبقه متوسط هستند و تمایل دارند پیش از ورود به روند‌های پرهزینه، مشاوره اولیه دریافت کنند؛ به همین دلیل اجرای چنین طرحی ضرورت دارد.»

● آسبایی به نام ناآگاهی

او یکی از آسیب‌های مهم اجتماعی محلات را فقدان آگاهی حقوقی می‌داند: «بسیاری از ساکنان، با مفاهیم و روندهای قانونی آشنایی کافی ندارند و همین مسئله باعث سردرگمی در مواجهه با مشکلات حقوقی می‌شود. ارائه مشاوره تخصصی می‌تواند مسیر را برای آنان روشن‌تر کند.»

اگرچه تنها مدت کوتاهی از آغاز طرح گذشته، بازخوردها مثبت بوده است. قدیری می‌گوید: همه مراجعاتی که تاکنون ثبت شده، بازخورد مناسب داشته است. پس از پایان مشاوره، رضایت‌سنجی اولیه انجام می‌شود و تاکنون موردی با ارزیابی منفی گزارش نشده است. قدیری در پایان ابراز امیدواری می‌کند که با گسترش اطلاع‌رسانی و افزایش آگاهی عمومی، طرح دوشنبه‌های حقوقی به یکی از خدمات پایدار و مؤثر دفتر تسهیلگری تبدیل شود.

فیضی در دل محله‌های بهمن، مهر مادر، بلال و خواجه ربیع طرحی تازه آغاز شده است که تلاش می‌کند دغدغه‌های حقوقی ساکنان را کم‌رنگ‌تر کند. «دوشنبه‌های حقوقی» نام طرحی است که دفتر تسهیلگری با همکاری دبیرخانه شهر ترمیمی راه‌اندازی کرده‌اند و به اهالی محله مشاوره رایگان ارائه می‌دهند.

این طرح از نوزدهم آبان در خیابان خواجه ربیع ۱۱ نبش کوچه شادی ۴ آغاز شده است. اما توانسته در این مدت کوتاه، توجه گروهی از شهروندان را به خود جلب کند. نزدیک بودن محل ارائه این خدمات به زندگی روزمره مردم، سادگی دسترسی و رایگان بودن آن، فرصتی فراهم کرده است تا خانواده‌ها پیش از ورود به مسیرهای پرهزینه حقوقی، اطلاعات اولیه و مطمئنی دریافت کنند.

● رایگان مشاوره حقوقی دریافت کنید

علی قدیری، مسئول دفتر تسهیلگری منطقه ۳، درباره روند شروع برنامه توضیح می‌دهد: این طرح از نوزدهم آبان آغاز شده است و تاکنون دو جلسه میزبان اهالی بوده‌ایم. مراجعه‌کنندگان مختلفی در این مدت، برای دریافت مشاوره رایگان حضور پیدا کرده‌اند. او درباره شیوه ارائه خدمات این طور می‌گوید: مشاوره‌ها در حال حاضر به صورت شفاهی انجام می‌شود. چنانچه پرونده‌ای پیچیدگی بیشتری داشته باشد، وکیل یا جلسات تکمیلی تعیین